

Oglas, pripisana itd.
likaju i računaju se na temelju
običajnog cjenika ili po dogovoru.

Novci za predbrojbu, oglas itd.
služe se nuputnicom ili polož-
nicom pošt. štedionice u Beču
sa administracijom lista u Pulu.

Šed naručbe valja točno označiti
ime, prezime i najbližu
poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi,
neka to javi odpravnictvu u
otvorenom pismu, za koji se
ne plaća poštarina, ako se iz-
vana napiše „Reklamacija“.

Čakovnog računa br. 847/849.
Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Roučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu malo stvarni, a nesloga sve pokvari“. Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka
o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju
nepodpisani ne tiskaju, a
nefrankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom etoju
10 K u obće. } na godinu
5 K u seljake } na godinu
ili K 5—, odn. K 2:50 na
pol godine.

Izvan carevine više poštarina

Plaća i utičuje se u Pull.

Pojedini broj etoju 10 h., za-
ostali 20 h., koli u Pull, toll
izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se
u Tiskari Laginja i dr. prije
J. Krmptič i dr. (Via Giulia
br. 1), kamo neka se oslanjivaju
sva pisma i preplate.

Odgovorni urednik i izdavač Jerko J. Mahulja. — U nakladi tiskare Laginja i dr. u Pull ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat).

Promjena austrijske vlade.

Austrijskoga ministra predsjednika, bar. Bienertha, koji se je znao skoro četiri godine na državnom kormilu održati, snala je konačno davno zaslužena sudbina. Toga muža srednje diplomatske vještine, državnika drugog reda, pratila je od mladosti osobita sreća. Popeo se je naime kao državni činovnik zagovorom i protekcijom visokih krugova na najviše mjesto u državi, dočim su mnogi njegovi drugovi, znanjem marljivošću i vještinom daleko sposobniji, iz njega daleko zaostali.

Barun Bienerth preuzeo je vladu nakon odstupa baruna Becka, od njega kud i kamo višestijeg i sposobnijeg državnika, koji si je skrhao vrat na česko-njemačkom sporu. Ali taj isti spor imao je, da i njemu skratiti politički ili državnički život. Zbog tog spora istupili su iz njega vlade najprije česki parlamentarni ministri Dr. Fořt i Dr. Pacák, pak Dr. Fiedler i Prašek i konačno Dr. Zábek. Tako je ostao bar. Bienerth pod konac svoje vlade sa jednim českim činovnikom kao ministrom javnih radnja, sa jednim poljskim parlamentarcem kao ministrom željeznica i sa jednim poljskim činovnikom kao ministrom zemljakom za Galiciju. Svi ostali ministri bijahu Niemci raznih stranaka i struja — svi više manje protivnici ili neprijatelji svega, što je slavensko u državi, dotično nosioci i rušitelji današnjeg protuslavenskog sustava.

Posve je dakle naravski što je u parlamentu imao barun Bienerth proti sebi sve Slavene, izuzam Poljaka, koji su do sada žali zbog služiti svakoj vladi, pa bilo to i na štetu i sramotu svega Slavenstva. Njegovu vladu podupirali su dakle Niemci svijju stranaka, Talijani i Poljaci, dočim bijahu proti njemu svi ostali Slaveni i socijal-demokrati.

Nu usprkos tomu njemačko-poljsko-talijanskom savezu našao se je barun Bienerth u parlamentu općetvno u tako kritičnom položaju, da su mu njegov obstanak satuvali jedino visoki bečki krugovi ili njegovo neparlamentarno vladanje. Radi toga se je on opetovano poslužio neparlamentarnih ili neustavnih sredstava time, što je zaključivao bez osobitih razloga zasjedanje parlamenta, što ga nije u obće kroz duže vremena sazivao ili što se je poslužio zlokobnim §. 14. Nu ni ta protuustavna sredstva nemogoše da spase Bienerthovu vladu, koja je sve to niže padala, dok se nije našla mjeseca marča o. g. bez pouzdanje većine u parlamentu. I to je ponukalo baruna Bienertha na novi neparlamentarni i odlučni korak. Našav se u parlamentu osamljenim poslao je koncem marča o. g. 516 državnih zastupnika kući t. j. raspustio je državni sabor, kojemu je mandat trajao još pune dvije godine.

U ustavnoj ili parlamentarno vladanim državah odstupi ministarstvo čim opazi, da neima za sebe većinu parlamenta. Kod nas u Austriji, gdje se ne vlada parla-

mentarno, razpuštaju vlade parlamente, mjesto da same odstupe čim izgube povjerenje u većini parlamenta. Tim skrajnim sredstvom poslužio se je i barun Bienerth. Raspustio je parlament a on je ostao na vladi.

Prošloga mjeseca obavljani su skoro u svim zemljama i krunovinama Austrije novi izbori za državni sabor. U novom parlamentu našao se je barun Bienerth naći pouzdaniju i jaču većinu, s kojom je kanio nastaviti svoju protuslavensku politiku. Medjutim on se je ljuto prevario. Njegova najveća i najpouzdanija skupina u parlamentu t. j. njemačka kršćansko-socijalna stranka izašla je iz izborne borbe hametom potučena. Ta je stranka nesamo brojno oslabljena već je dapače kod izbora izgubila svoje predstavnike i svoje poglavare. Pali su naime kod izbora najvidjeniji i najuplviniji kolovodje te stranke, kao n. pr. ministar trgovine Dr. Weiskirchner, načelnik stranke Dr. Gessmann, bivši predsjednik parlamenta Dr. Pattay, zem. kapetan dolnje austrije knez Lichtenstein, načelnik grada Beča Dr. Neumayer itd. itd.

Prva posljedica tog poraza njemačke kršćanske stranke bijaše odstup ministra trgovine i velika rastovanost u samoj stranci. Za ministrom trgovine dao je ostavku i ministar željeznica Poljak Dr. Globbinski, čija je stranka izašla također oslabljena iz izborne borbe.

Tako se je našao barun Bienerth nakon obavljanih izbora vrlo oslabljenim, jer ne samo, da mu je nepouzdanija stranka u parlamentu ostala bez poglavica, već ga eto zapustiše i dva najvjernija druga i suradnika. Nije mu dakle preostalo drugo nego zapustiti stolicu ministra predsjednika, za koju nije ni izdaleka dorasao bio. Podnesao je dakle ostavku, koju je vladar prihvatio i na njegovo mjesto pozvao baruna Gautscha predsjednika najvišeg računarskog dvora i bivšeg opetovno ministra i ministra predsjednika.

Novi ministar predsjednik barun Gautsch nije dakle nova osoba u austrijskom javnom životu, što će mu kao izvrstnomu poznavocu javnik odnošaja u državi u velike olakšati njegovu tešku misiju.

Pad baruna Bienertha pozdravili su austrijski Slaveni iskrenim zadovoljstvom, jer su u njemu izgubili odlučna protivnika i nositelja sadašnjeg protuslavenskog sustava. Nu njegovim padom nije se jošte položaj razjasnio. Njegovu ostavštinu baštinio je barun Gautsch, kojega su austrijski Slaveni prilično ravnodušno primili, i koji ima tekak dokazati hoće li slijediti stope svog predašnjika ili će udariti novim i jedino spasonosnim pravcem, koji bi išao zatim, da budu i Slaveni kod državne uprave imali dolikujuće im mjesto. Promjenom osoba na vladi neće i nemogu se zadovoljiti Slaveni; oni traže promjenu sustava. Bez čvrstog jamstva, da će se toj opravdanoj njihovoj tražbini zadovoljiti, nebi imali podupirati nijednu vladu.

Barun Gautsch bit će stalno samo privremeno na čelu sadašnjem ministarstvu,

koje sastoji većinom od činovnika i u koje nemože da ima povjerenja nijedan slavenski zastupnik.

Ovo privremeno ministarstvo imati će da zamjeni novo parlamentarno ministarstvo, sastavljeno od pouzdanika velikih stranaka parlamenta, medju kojima se nemože mimoići Čelhe i Poljake i nas južne Slavene.

Svi su zadovoljni.

Nakon svake bilke imade pobjeditelja i poraženih, celihi i razbitih glava, čitavihi i slomljenih rebars. Sretan onaj, koji može nakon takove bitke izjaviti, da je zadovoljan. Ako je bio zadovoljan, mora da je ostao na bojnom polju nesamo zdrav i čil, nego i pobjeditelj ili triumfator.

Takovimi pobjediteljima smatraju se u Istri sve tri protivne nam stranke nakon netom dovršenih izbora za carevinsko vijeće. Sve tri talijanske stranke t. j. nazovi-liberalna, nazovi-socijalistička i nazovi-kršćanska, nemogu se umiriti od silnoga veselja, što su izašle tobož pobjedonosne iz netom minule izborne borbe. Sve tri su ojačane, sve tri su pomladjene, sve tri čeka sjajna — da bajna budućnost! A šta je u stvari. Malo ili ništa! Da vidimo.

Talijanski nazovi-socijalisti, koji imadu pod svojom komandom i slavenske podrepnice, pali su znatno od god. 1907. nesamo u Trstu i Gorickoj nego i kod nas osobito u Puli. Dokaza za to neće valjda od nas zahtjevati — jer su brojke najbolji dokaz za to.

Kršćanski socijalci, koji postupaju žali-bože vrlo često nekršćanski s našim narodom, proturali su jednog svog kandidata jedino pomoću slavenskih izbornika. To im se dogodilo doduše i g. 1907. nu tada je imao propali talijansko-liberalni kandidat Bennati, mnogo manje glasova nego ih je dobio 13. junija 1911. Prirast njegovih glasova pada na teret jedino njegovog protivnika Spadara, jer je u tom izbornom kotaru broj naših izbornika ili glasova znatno poskočio. Nepojmivo dakle kako se mogu talijanski kršćanski socijalci hvalisati nekakvom pobjedom kad takove uobće nije ni bilo ili kad moraju svoju tobožnju pobjedu pripisati tuđoj milosti. Nu najsmješniji su svojim hvalisanjem talijanski lažliberalci, koji znadu sramotan svoj poraz preko noći pretvoriti u sjajnu pobjedu.

Neda se tajiti, da su u II. svom kotaru proturali već kod prvog izbora svod kandidata ali čemu valja da pripisu taj tobožnji uspjeh? U prvom redu kandidatu ili osobi, koju su kandidirali u tom kotaru, mužu, koji je politička ništica, koji se nije nikada politikom bavio, koji uživa liep ugled zbog svog poštenja, za kojega su glasovali nesamo svi liberalci nego i svi klerikalci, jer je on sve prije nego li liberalac. Njega je — proti njegovoj želji proglašena liberalna stranka svojim kandidatom — jer je unapried znala, da proti njemu

kao dobrom katoliku, neće klerikalci postaviti protukandidata i da će dapače za njega glasovati listom i najzagriženiji klerikalci. I tako se dogodilo, da je taj tobožnji liberalac izabran na pismenu (tiskanu) javnu i tajnu preporuku prvaka i vodja talijanske klerikalne stranke pomoću glasova ove stranke.

Kad bi bili talijanski liberalci imali samo sjenu nade, da bi mogli pa bilo i kod užeg izbora prodrieti sa svojim u istinu liberalnim kandidatom, bili bi pustili na miru g. Candussi-Giaro, za kojega je politika, kano za vola sedlo.

Što se tiče tobožnje pobjede u III. izbornom kotaru, gdje je došao vodja talijanske stranke, zemaljski kapetan, bogataš, aristokrat i miljenik austrijskih vlada i visokih krugova — sladko gorke Rizzi u už izbor sa predstavnikom naše pučke stranke g. Dr. Laginjom i gdje je samo novcem i drugom korupcijom došao velikom utukom do toli željenog mandata, tuj zaista neima ni sjene povoda kakvoj pobjedi ili slavi.

Dolazimo konačno na I. talijanski izborni kotar, u kojem je dne 13. junija 1911. po drugi put sramotno ljostnuo predsjednik talijanskog političkog društva za Istru, predsjednik talijanskog kluba na istarskom saboru, mnogogodišnji prvak i vojskovođa talijanske liberalne stranke, najodlučniji i najzagriženiji naš narodni protivnik g. Dr. F. Bennati. Njega je pomogla strovaliti naša narodna stranka narizut u njemu najpogibelnijeg i najnepomirljivog narodnog neprijatelja. Slavljeni Bennati propao je dakle dva puta za sebe i talijanskom tobož izbornom kotaru u kojem je rođen i odgojen, u kojem žive već preko 20 godina kao najstrastveniji agitator i liberalni apostol.

Mi obični ljudi bismo se nakon tako sramotnog poraza povukli u kut i nebi dali glasa o sebi. Tako čine u svijetu i pristojne političke stranke kad propadu njihovim predloženicim. Nu tako nepostupaju kod talijana u Istri ni pojedinci ni političke stranke. Talijanski liberalni izborni odbor izdao je naime nakon sramotnog poraza u tom kotaru proglas na izbornike, u kojem slavi njihovu odvažnost i uzveličava sjajnu tobož njihovu pobjedu! Čadno mora da izgleda ta talijanska porazna pobjeda, kakovu želimo iz svega srca g. Bennati-u i drugi put — jer Bog pomaže do tri puta!

Nakon izbora u poreštini.

Ako su već i minuli izbori za carevinsko vijeće, držim da će dobro biti, nekoje nezakonitosti i nepravde, što su prigodom izbora počinjene na štetu naših izbornika i našeg naroda u poreštini, za tako i javnost sazna, kako su „nepristrane“ c. kr. oblasti a da i ne govori o občinama, koje se na žacju ni najpodližjih čina, ako se radi na štetu našeg seljaka i o otimanju njegovih prava.

Od svog poraza g. 1907. kad je u ovom kotaru došao dr. Leginja u už izbor sa kandidatom talijanske liberalne stranke, te kod prvog izbora 14. maja dobio više glasa od samog Bartoli-a, učinili su naši narodni protivnici svemoguća, te upotrijebili sva, pa i nezakonita sredstva, da zbace sa sebe tu sramotu, pošto su uvijek prikazivali ove krajeve kao čisto talijanske; smisljali su oni kako da dodju do većine glasova kod tek minulih izbora, pa na koncu smisle: oduzeti Hrvatima pravo glasa i pobjeda je naša, pa eto nas spašeni. Što smislite to i učinite. Na biljade naših izbornika sa svih krajeva poreštine ispustiše iz izbornih listina bez ikakvog uzroka, a njihove uneseše sve pa i kažnjene, te čak i mrtve.

U koliko nam bijaše moguće, pretresli smo te listine, te podnesli na kapitanat reklame sa svih strana, da se ove isprave. Naravski, da je mnogo naših izbornika ostalo nereklamiranih, jer se u ovo kratko vrijeme nije moglo sve potanko obaviti. Navest ću ovdje nekoliko slučajeva iz občine Oprtalj, kako su se naše reklamacije uzivale te kako su se provadjali izbori, a stalan sam, da su se i u drugim izbornim sekcijama počinjale iste nezakonitosti i nepravde, ako ne i u većoj mjeri.

Prije svega moram istaknuti, da se ovaj put podmićivalo, kako ikada prije, te slano plaćalo svaki glas, a na više krajeva na posve otvorenom mjestu, bez ikakvog straha, je su valjda znali, da vladini ljudi to neće da opaze hojeći se valjda, da bi mogli Slaveni dobiti još koj mandat i tako se ojačati, što znamo, da bi i sama vlada teškom mukom pregorjela.

Mnogi naši izbornici, za koje smo reklamirali, da se unesu u listine, te reklamacije od kapitanata bile odobrene, nisu bili naknadno ni uneseni u listine, niti su dobili legitimacije. Kada su na dan izbora zatražili od izbornog komisara da im izda legitimacije, što bi po zakonu morao izdati svakomu koji ju izgubi ili ju do tada nije dobio, odgovorio im osov, da u listine nisu u obće ni uneseni, a on da čistih legitimacija u obće nema. Na taj smo način izgubili mnogo glasova.

Mnogi naši izbornici koji bijahu u izbornu listinu upisani kasnije bijahu jednostavno iz odnosnih listina brisani bez ikakva uzroka, a da se dotične izbornike nije o tome obavjestilo, kako bi se po zakonu moralo, da ovi uzimogu proti tome protestirati.

Mnogi su naši odbijeni od izborne komisije, sa legitimacijom u ruci, ako im je slučajno otac umro i nakon roka, koji je propisan za reklamacije, tvrdeći, da dotični izbornici nisu „od“ nego „pok.“, dočim je njihovih lijepi broj upisanih samo krsnim i obiteljskim imenom bez imena oca, pa se za ove naravski nije pitalo dali je otac živ ili mrtav. Na sve ove nepravde, koje je počinila izborna komisija, nije izborni komesar našao shodnim da protestira, te da uvaži opravdane proteste naših izbornika, kojih je izborna komisija svu silu odbila. I to je nepristranost vladinih organa. Ali kad se našeg seljaka pozove da plati porez, ili mu se sina pozove u vojne, onda znadu za njegovo pravo ime, neće ga pogriješiti, već se ta pogriješica dogodi samo onda, kada se radi o tome da se našim ljudima ukrati pravo, što im pripada.

Ima sva sila naših izbornika, kojima nisu legitimacije bile uručene u pravo vrijeme samo da im se tim onemogućiti izborni čin. Proti toj nezakonitosti protestirali smo dva puta na kapitanat, ali sve za badav. I sam prepis listina bio je na više mjesta iskrivljen, jer se nije sudarno sa originalom, što je imao izborni komesar; time je bilo nama nemoguće reklamirati da se izborne listine isprave, kako je trebalo.

Sve naše reklamacije, kojima smo tra-

žili da se brišu iz listine kažnjeni, bijahu nam od kapitanata a imene odbiti, jer da nismo naveli dokaza. Otkuda ćemo te dokaze dobiti? Možda od sudova koji su svi u rukama naših protivnika? Ili možda od občina, koje su u ovom kotaru također djele sve u talijanskim rukama? Protjerat će nas, ako što takva tražimo. — Nego zašto je kotarsko poglavarstvo? Jeli smo mi za ojeja ili je ono za nas? Pa ni sam izborni rakon ne zahtjeva, da treba dokaze u reklamaciji za brisanje iz listine kazne radi.

Proti ooluci kapitanata podnesli smo pravodobno utok na namjestništvo u Trst. Čekati smo do zadnjega časa prije izbora na riješenje tih naših utoka, ali sve zaludu. Ne žuri se onima tamo, koji vedre i oblače. Njihovi kažnjeni su nesmetano glasovali, dok naše reklamacije leže negdje na namjestništvu još danas, toliko dana nakon izbora. Uzorno uređovanje!

Reklamirali smo i našeg kapelana u Oprtlju g. Brusića, da se ga unese u listine dostavili i potvrdu župnog ureda, da je ovaj u Oprtlju od 25. 5. 1910. Reklamacija nam je odbita odlukom kapitanata datiran od 25. 5. 1911., jer da se dotični nalazi u Oprtlju od 25. 5. 1911. dalje.

Po tome bi bio morao župni ured svjedodžbu što je izdao prije 14. 5. 1911. potvrditi, da se naš gosp. kapelan nalazi ovdje od 25. 5. 1911. Kakvi su to kontrasti! Proti odluci kapitanata podnesli smo utok na namjestništvo. Tekar 14. 6. dobili smo riješenje namjestništva, kojim se odbija naš utok, jer da dotični ne stane u ovom kotaru još godinu dana. Ta se odluka kosi sa izbornim zakonom koj kaže, da svi oni, koji se nalaze u javnoj službi imaju pravo glasa u onoj obćini gdje su namješteni za vrijeme izbora. Po tome bi i spomenuti g. Kapelan morao imati pravo glasa jer je službeno premješten.

Kotarsko poglavarstvo ima pravo imenovati za svaku izb. sekciju tri člana komisije, dok tri izabere občina, a svi ovi zajedno izabere sedmog. Kako i g. 1907. predložio je kapitanatu na politički kat odmor da se za občinu Oprtalj od naše stranke imenuje među ostalim i Červara župnika u Zrenju kao člana komisije za izbornu sekciju Zrenj, a Ivana Nežića iz Livada za sekciju Oprtalj. Obćina u Oprtlju protestirala je proti tom imenovanju, jer im spomenuta dvojica ne bijahu po čudi, te se protivnici bojahu da bi im ovi mogli smetati u komisiji i osujetiti njihovo „plemenito“ djelovanje. Naravski da je kapitanat odmah občinu poslušnuo te spomenutu dvojicu odbio od komisije. Zar nije bilo talijanima dosta, dok su imali u komisiji pet svojih članova najfanatitnijih svojih pr-staša (među njima i šjor Angelo Faechini iz Livada). Zar vladini organi nisu našli shodnim dati hrvatskoj stranci u komisiju u svakoj od spomenutih sekcija ona dva člana, koje je politički kotar. odbor predložio? To se zove nepristranost!

Ovi su navodi sve gole činjenice, pak uzveši u obzir da su se slične nepodobne događale i po svim drugim mjestima našega kotara, stvorit će si svatko lahko zaključak kako su talijani došli do većine.

Nas pak naša dobra majčica Austrija tako sada plaća zato, što su je naši djedovi na vijekove branili od propasti i na potoke krvi prečili, da je spasi pred neprijateljem. Doći će vrijeme, kada će nas trebati, te ćemo joj onda biti dobri! — I

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Veliki koncert. Dne 16. o. mj. pridodju naša narodna društva u vrtu Narodnog Doma veliki koncert u korist hr-

vatskih škola u Pulj. Svirat će glazba, pjevati će naš već poznati pjevački zbor, bit će tombola, ribolov i još koješta što će nam izbiti iz glave (tugu i žalost. Pripravljajmo se već sada, jer će neumorne naše želice početi odmah sabirati darove za tombolu i ribolov. Budite darežljivi, jer svrha je plemenita.

Pobetak zabave u 5 s. po podne. Ulaznina koncertu 50 fil., a tko bude više dao, ne će mu biti vraćeno. — Odbor.

Za Družbu. Na ovdješnju podružnicu stigli su nadalje za Družbu ovi prinosi: Ivan Matković K 50—, Josip Blašković K 20—, Tomo Zarić (Kraljevica) K 5—, Ivan Nikolić (N. Lošinj) K 2— Sakupljeno u Pomeru na sokolskom izletu K 39-20. G. Niko Mardešić sakupio u prosvjed pisanja talj. listića „Il Giornaleto“ proti narodnom popu Janku K 39— G. pop Vjekoslav Višković sakupio prigodom proslave tabora u Alturi K 22 60. Mate Kolić iz Ž. liske za izgubl. na okludu sa Antunom Brgičem K 10— Ž vli sabirači i darovatelji!

Prvi Istarski Sokol u Pulj. Pozivaju se braća vježbače kao muški i ženski pomladak da redovito pohađaju na vježbe, jer će početkom dođućeg mjeseca biti javna vježba.

Hrv. pjev. i glazbeno društvo u Pulj, poziva svoje članove da dolaze na pjevačke vježbe koje se održavaju svaki utorak i četvrtak u 8 sata u večer.

Izlet. Prigodom 11. skita župe Viteževce privedo je naš Sokol dne 2. o. mj. izlet u Volosko-Opatju. U 5 i pol sata u jutro krenu četa sokolova sa muškim i ženskim podnalkom te lijepim brojem izletnika, sa posobnim par brodom krčkog društva „Frankopan“ put Voloskoga.

Uzdus obale naše drvine Laburnije lepršale su na raznim zgradama hrvatske trobojnice, a naš narod koj je tamo u velikoj većini naseljen pozdravljao je izletnike mahanjem rubaca, što su naši u pjevanje rado ljubim pjesma ozvračali.

U 10 i pol pripjelo je parobrod u Volosko, gdje su izletnike dočekali tamošnji Sokol na čelu sa starošom župe Viteževce Urom. Pošćićem koji je naše izletnike oslovio sa lijepim pozdravom, na što je povorka uz svirku glazbe krenula u grad do obćine gdje se je narod razisao. U 3 sata poslije podne pripjeli su sa parobrodom još S. kolaši župe Zrinjsko-Frankopanske iz Susaka te župe Starčevićeve iz Senja. U 5 sata poslije podne započela je javna vježba kod koje su sudjelovale gure spomenute župe te braća slovinci iz Ilirske Bistrice. Javna vježba koja je bila jako dobro posjećena uspjela je iznad svakog očekivanja. Poslije javne vježbe slijedila je vrlo animirana zabava.

U 9 sati u večer oprostilo se naši izletnici sa tamošnjim narodom te krenuše sa parobrodom natrag u Pulu gdje su u 3 sata u jutro pripjeli. — Tom zgodom sakupljeno je na parobrodu, na predlog Save K 23-81 na korist naše Družbe. Živio!

Premisluna. Nakon duge i preteške bolesti umrla 2. o. mj. u Pulj u vlastitoj kući uzor majka i vrlo Hrvatica gdja Ivka Skalier. Slijedeći dan poslije podne u 6 s. odpraćeni su milii ostanci na groblje a duga povorka našeg puka raznog stališa bila je dokazom ljubavi i štovanja, što je pokojnica uživala među nama.

Ostavila je ožalošćenog starog i bolesnog supruga g. Vinka, pak reutješene sinove Dra. Lovru koji je na časnu vijest pohrlio iz Voloskoga u Pulu i Viktora, te prilični broj rodbine.

Svima ovima izričemo naše najiskrenije saučestje, a pokojnici želimo „počivaj u miru“.

Narodni blagdan u Cresu. (Javor-grad).

Čim stupite na vrata naše družbine škole, vidite na zidu mramornu pleća, na kojoj su isklesane uz ostalo ove riječi: „Družbi sv. Ćirila i Metoda, koja je podigla prvu hrvatsku školu u Cresu, te je blagodarno preda puku, da se oslobodi starog umnog ropstva.“

Uveli smo ove riječi, da prikazemo što je naš narod želio „oslobodjenje zastarjelog umnog ropstva“, pa tko mu se želji odzvao? — nitko drugi nego naša majka osloboditeljica — naša Družba. Prema tome pitamo: „Kome imamo da zahvalimo spas naše djece od neprijateljskih pandža? Kome imamo da zahvalimo, kad ti srce jače zakuce, kad čuješ iz nevinog djetinjeg srca veselo pjevanje: „Hrvatske majke lre je kćerka, mi ju nedamo Istru našu oje.“ Kome imamo da zahvalimo probudjenju hrvatske svijesti u Cresu? Na sva ta pitanja odgovor je samo jedan — najveća hvata ide našoj molji družbi.

Pa kako da joj se zahvalio? Eto — eto nam dan — dan naših zaštitnika sv. Ćirila i Metoda — taj dan možemo smatrati imendanom naše Družbe. Pa kao što pojedinci među sobom proslave veličanstveno svoj imendan — kako, da ne proslavimo mi imendan naše majke Družbe.

Potrudilo se naše učiteljstvo, da kao što svake godine — tako i ove proslavi što dostojnije taj dan. Te će u nedjelju na 9. biti lijepa zabava sa obilatin rasporedom, kog će izvodjati učenici i učenice družbine škole i zabavista.

Pohrlili crskii kopaču na tu zabavu, da se nauživši lijepe zabave ujedno, da vidish omu dječicu, koja, ako nijesi se ti mogao osloboditi — oslobodit će se ona sama od pandža zlosrtnih crskih „putjiza.“

Krčki kotar:

† Ivan Ambroz Gršković. Dne 21. p. mj. preminuo je u drevnom Vrbniku na otoku Krku čestiti starina Ivan Ambroz Gršković, tamošnji posjednik i gospodar najstariji brat umirovljenog kr. ginn. rav. i školskog nadzornika Mate i umirovljenog karlovačkog grudskog vicežika Jure Grškovića, te otac katehete u m. popa Mate.

Pokojnika štvalo je malo i veliko ne samo u Vrbniku, nego i na cijelom oloku Krku, gdje je bio poznat kao uzoran poslenjak, vrsan gospodar i čelican hrvatski rado ljub, koji je za vrijeme talj. pašovanja u Vrbniku skupa sa svojom porodicom pretrpio mnogo gorku radi svog hrvatskog rado ljublja. Razgornjenoj porodici i rodbini naše duboko saučestje, a vrijednom pokojniku vječni pokoj!

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionice u Puntlu javlja, da će dne 15. srpnja t. g. promijeniti svoje plovidbene redove, povećav parobrodarske sveze između Rijeke-Opatije-Lovrane i Baske, Raba Lošinj-veloga, a ovih će dana objavit i točan novi plovidbeni red.

Dne 12. srpnja bit će novi društveni parobrod „Slavija“ predan društvu, a početi će plovidi u redovitoj pruzi dne 16. srpnja.

Voloski kotar:

Podgrad. Dojduću nedjelju dne 9. t. mj. obaviti će se svečano posvećenje nove crkve, u Podgradu, koja je već bila blagoslovljena dne 11. decembra 1910. Svečani čin posvećenja, koji počinje u 9 s. pr. p., obaviti će presvj. g. biskup Dr. Andrija Karlin.

Nova crkva biti će posvećena u čast slavenskim apostolima Sv. Ćirilu i Metodu. Tom prigodom bit će toga dana i sv. bitna.

Pazinski kotar:

Zahvala. Gospodin Dr. Gjurio Červar te još dva gospodina darovaše K 40 za siromašne učenike društvene škole u Rapcu, na čemu mu se ravnateljstvo dotične škole ovim putem najljepše zahvaljuje.

Pazin 2. 7. 1911. Danas u 10 sati prije podna bila je javna protestna skupština, protiv zaključka ovomjeseznog upravnog vijeća od 16. 6., kojim je ono zaključilo, da se uzme 5 dionica za gradnju talijanskog kazališta u Pazinu, biva da upravno vijeće kroz 36 godina daje godišnice 2000 K dok se dug za to kazalište isplati; poviše da se sagradi palestro (gimnastičko) sa troškom od 30.000 K za taj prkos gimnaziju.

Velika dvorana Narodnog Doma bila je prenatrpana — bilo svijeta ko mrava (pa da Hrvata u Pazinu nema!)

Skupštinu je otvorio g. Dr. Trinajstić, te pošto se zahvalio u ime političkog društva narodu na liepom odazivu prigodom zadnjih izbora i pošto je razložio obće ispadak izbora, razložio je svrhu današnjeg sastanka. Prikazao je narodu kako naši renegati idu na zator naroda, ne daju mu škola, ne grade puteva, uskraćuju pitku vodu, a evo sada za svoje zabave od istog tog naroda traže hiljade; istaknuo kako nije gradska uprava za vrijeme upravljanja našeg A. Berdoša imala niti šlira dugu, osim starog duga za vojarnu, koji se u ostalom sam po sebi iz dohodka iste amortizira; dočim je sadašnja uprava učinila ogroman dug i to za stvari luksusa, samo za gradjane Talijane, kao prkos gimnaziju, koji dug iznosi sada 580.000 K. Preporuča da se protiv toga protesta, ali ujedno moli sve prisutne, da budu mirni i da pokažu protivnikom, da su zreli i čestiti. Jos je gosp. Novljan razložio pomen narodnog blagdana, a zatim se skupština u najljepšem redu i miru svršila.

Na skupštini je vladao uzoran red, a bile su prihvaćene tri resolucije:

1. Protiv namjere potpore za taljansko kazalište.
2. Protiv namjere, da bi se Pazin mjesto odepilo od polja i stvorilo posebnu obćinu i
3. da taljanska gimnazija nije ovde potrebna.

Nakon skupštine potpisalo je dotični protest 350 pazinskih porezovnika. Nekoji, koji su bili zapriječeni, te nijesu mogli doći priključiti će se ostaloj braći, pa će to biti jedan od najsajajnih dokaza koliko nas u Pazinu ima i ujedno ljepa opomena renegatima, da se vatrom ne igraju, jer je to pogibeljno.

Koparski kotar:

O izborima za carevinsko vijeće u sudbenom kotaru Buzet. Pošto su izbori za carevinsko vijeće u našem okrugu na obće zadovoljstvo provedeni smatram si mojom dužnošću da kao predsjednik kotarskog izbornog odbora najiskrenije zahvalim svima onima, koji su svoju ruku pomoćnicu tome narodnom djelu pružili i poradili oko sjajnog izbornog uspjeha. Članovi pojedinih lokalnih odbora kao i četa naših mladih narodnih sokolova uložili su sve sile, da narod na ovaj čin priprave i da uspjeh što bolji bude. Hvala dakle svima odbornicima, sokolicama i hvala narodu, koji je tako poštovno znao vršiti svoju narodnu dužnost. Osobito pako hvala Sv. Martinčanu, Sovinjčima i dječini Krasanima koji su svojim slozanim nastupom pokazali, da narodna vojska još opstoji i da će se pod njezin barjak sav naš narod skupiti. Radimo i nadalje svi slozno pak ćemo čemo za sigurno postići onaj cilj za kojim težimo, t. j. da bude ono naše, što je negda bilo naše.
Sastanke obdržavali su razni članovi

ovog odbora u sljedećim mjestima i to u buzetskoj obćini u Sočergi, Sovinjaku, Vrhu, Račima, Draguču, Grmatli, Movražu, Črnici, Sv. Donatu, V. Mlanu i veliki sastanak u Buzetu prigodom glavne skupštine Sv. Ćirila i Metoda, a u ročkoj obćini u Roču i Lupoglavi. Kod svih tih sastanaka sudjelovali su naši poštovni za stupnici g. Fran Flego i Ivo Saucin. Na Krasu nije ovaj odbor nikakvih sastanaka obdržavao, već su to lokalni odbori sami obavili na čemu im hvala, jer smo na taj način mogli obdržavati više sastanaka u onim krajevima gdje je to više od potrebe bilo. — Predsjedništvu bivšeg kotarskog izbornog odbora. — A. Just.

Buzetski Kras. — Kod prošlih izbora za carevinsko vijeće bilo je kod nas odanih 711 glasova, od kojih 708 za našeg neotrudivog boreca Dra. Laginju. Na ovom broju glasova mogu naši Krasani ponosni biti, jer se vidi, da nije bilo skoro nijednoga od naših ljudi, koji su tog dana kod kuće ostali, već je i staro i mlado polihlilo k izbornoj žari, da dadu svoj glas za onoga, koji je sve sile darovao našoj zapuštenoj Istri.

Ako se uzme u obzir, da nije na čijem Krasu bilo nijednog većeg izbornog sastanka, jer se je još prije izjavilo kotarskom izbornom odboru u Buzetu, da neće ovaj od velike potrebe biti, to se vidi, da znadu naši Krasani, što je narodna dužnost.

Zavili takvi izbornici!!
I ako smo skoro sjegurani bili, da se ne će kod ovih izbora kod nas zauručiti, ipak se je to dogodilo. Našlo se je trojčuncima sa zamračenom pamću, koji su odali svoje glasove nekome vitoriji mrak iz Pazina. Taj njihov mrak bio je tako malo zamračen, da bi ga bila izborna komisija lahko sasvim zauručila, pa ipak ga je pustila za uspomenu onaj trajeci. Bio vam na čast, zamračeni junaci!

Čujemo, da je u Lanišcu bio pomena govarati neki mladi djetla, da se ne bi smjelo glasovati za Dra. Laginju već za jednog drugog našeg advokata. Nje valjda bito najednom prečeti sa Mrakom, pa je na ovaj način lito uloviti koju ludu ribicu! Nama se sve čini, da nje to njegovo misao, već mu je to sjegurno prešapnuto njegov prijatelj preko Učca: Mi mu se ne čudimo, jer već odavno znamo, da je on kao petah na zvoniku, koga svaki vjrtar kreće. Znamo i to, da bi mu veoma drago bilo, kada bi u Lanišcu ponovno smutnja nastala, ali će se prevariti, jer Lanišćani ne će više tako lahko smutljivca na lepak ići.

Njemu pak poručujemo, da ne mjesa previše, jer bi moglo najprije njemu z - surditi.

Razne primorske vesti.

Saziv carevinskoga vijeća. Jučer svršili su u Gaheci ovi izbori za carevinsko vijeće. Uspjeh tih izbora nije nam jošte poznat, nu taj će malo uplvisati na sveobće položaj. Carevinsko vijeće imalo bi se sastati dne 15. o. mj. a priestolni govor pročitao bi car i kralj dne 16. ili 17. u carskom dvoru. Prvi posao koj čeka novi državni sabor biti će konstituiranje parlamenta t. j. izbor predsjednika 4—5 podpredsjednika i višć tajnika. Posljednji predsjednik bio je Dr. Pattay, član njem. kršć. stranke, no pošto je ta stranka izasla mnogo oslabljena iz izborne borbe, a sam Pattay kod izbora propao i buduće da su se njemačke-liberalne stranke kod izbora ojačale, to će predsjednikom parlamenta biti izabran jedan član te stranke. Govori se, da će izabran biti njemački nacionalac Dr. Sylvester, jedan od kolovodja svoje stranke.

Gospodja

koja drži do zdrave njege kože, osobito ako želi da nestanu ljutne pjeg i zadohiti i uzdrži njezinu mekanu kožu i belu put, umiva se samo sa
Mlijansko-mlječnim sapunom (Steckenpfeil-Liebesseife)

(Marka konj na palici) od Bergmann & Co., Tešete, z. B.
Komad po 30 para. Dobiva se u svim ljekarnama, drogerijama i trgovinama parfumerija.

Seljački posjed u obćini Lovran, srednje veličine sa kucam, vinogradom i šumom prodaje se uz povoljnu cijenu. Poblje informacije mogu se dobiti u pisarni Dr. K. Janežića i Dr. I. Pošćića u Voloskom.

Poziv
na redovitu godišnu skupštinu V. taljanskog društva za školnju i zapošlo, registrirane zadruge na negradu čeno negradnje, koja će se obdržavati na dan 16. srpnja tek. god. na 5 sati popodne u društvenim prostorijama.

- Dnevni red:**
1. Izvješće uprave.
 2. Čitanje i dobitenje računa 1910.
 3. Biranje jednog člana u odboru.
 4. Slučajni predlozi.
- Upravni odbor.

PEKARNA
LUJEVIT DEKLEVA
na Čampu Marzua 17. u Pazinu
Prodaja svježeg kruha tri puta u dan.
Direktna poslužba u domu i u svim lokalima.
Prodaja svakovisnog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.
Poslužba brza i točna.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI
registrana zadruga na ograničeno jamčenje
Vlastita kuća (Narodni Dom)
Podružnica u Pazinu.
Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamačuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Ljekarnika A. THIERRY-a balsam
Jedino pravu sa zelenom duhom kao zaštitnu marku. Zaštitenom zaštitenom

Svako patvaranje, opančanje, prepodnja dugih balzama sa zavarava jakim markom pronađeno po svim dijelovima osala, kašlja, izbacivanja, promuklosti, kašara grla, probolje, bolosti pluća, sprejanje kod influenze, bolosti želudca, upale žlaza i sluzne, pomanjkanja stolice, razbolje i usudni kašlesti, trpanja rjebova, opeklima, kašnih bolostih. 12 2 ili 6 1 ili 1 obiteljka boja K 30—

Thierry-eva centifolijska mast
sigurna i stalna lijekovog djelovanja kod rana, otekline, ogleda, upala, abscesa odstranjenje svra strana trčesa, koja su dila u tijelu pa česta preduretrene operacije, koje su za bolima skopane, lijekovita kod još tako starih rana. 2 posude vijeze K 3000.

Dobije se u Hrvatskoj "A. THIERRY-a" u PREGRAZI Hrvatska. — Imade ga i u skoro svim drugim ljekarnama.

POZIV.

na prvu redovitu glavnu skupštinu Hrvatske Čitaonice u Kastelro, koja će se obdržavati dne 9. t. mj. sa obćinim dnevnim redom.

Odbor.

„CROATIA“
osiguravajuća zadruga u Zagrebu.
Utemeljena godine 1884.
Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovke i Preradovićeve ulice.
Podružnica u Trstu, Corso br. 1. Telefon br. 2594.
Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Opatk, Rijeka i Sarajevo.
Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrste osiguranja:

I. Na ljudski život:

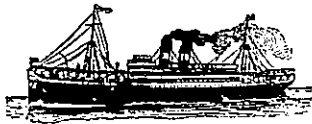
1. osiguranja glavnica za slučaj doživjaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zagrada (kuca, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, imanja ke robe, gospodarskih strojeva, blaga i. t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina (zrna, sjemena i. t. d.);

III. Stakljenih ploča protiv razlupanja.

Zadržana imovina u svim odjelima
Imovina K 2,116.216-86
Učestvo u zemljna glavica K 800.000—
Glasovanje po pred. premije s
pauzama K 1,117.856 03
Izvanredne odplate K 3.923.163 48
Zastupstvo za Pulu i okolice nalazi se kod g. A. Žuntić i drug u Puli.

Austro-Amerikana

38 velika transatlantska parobroda.

Redovita brza služba za putnike i robu između Trsta, Grčke, Italije, Španjolske, Sjeverne i južne Amerike. Odlazak iz Trsta:

I. pruga za putnike **Trst-New-York**, tičuć: Patras, Palermo, Alžir*) parobrod: **Martha Washington** 8. julija Almeria*)
 „ **Argentina** 29. „

II. pruga za putnike **Trst-Buenos-Aires**, tičuć: Spljet*), Gruz*), parobrod: **Laura** 20. julija Almeria, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Monte Video na polazku.

III. pruga za robu na sve strane svijeta.

Preuzimlje izlete po sredozemnom moru s velikim parobrodima prekoatlantskih pruga na dvostruki vijak.

Služba se čini s novim i brzim parobrodima providjenim sa svim komfortom i brzojavom bez žica.

Za upute obratiti se na glavnog zastupnika za srednju Istru i. Novak u Pazinu i na ravnateljstvo u Trstu, via Molino Piccolo 2, II. (brzjavi: Novak — Pazin, Cosulich — Trst).

*) uvjetno.

Uložne knjižice za „PELICU“ mogu se dobiti u tiskari Luginja i dr., Pula.

Družbine svieće!

Preuzeo sam zastupstvo za Istru stenrinskih svieća od kojih dobiva korist družba sv. Cirila i Metoda za Istru. Od ove godine unaprijed imam u zalihii sljedeće tri vrste:

„LADA“ najbolja vrst stenr. svieća a K 90- po 100 zamola.

„DANICA“ druga vrst a K 75- po 100 zamola.

„VESNA“ treća vrst a K 68- po 100 zamola.

Cienu razumievaju se postavno na kolodvor ili parobrod u Puli, uz gotovo sa 2% popusta ili na tri mjeseca počeka.

Lacko Križ - Pula.

Petrove kapljice.

Drevolom vis. kr. zem. vlnu stavljam u promet lijek najnoviji i polijebnički stručnjacima. Prokušam prol svima bolestima: želudca, crijeva, jetara, bubrega i slezena. Sa-tavljen je od samih svežih sokova, hiljka i korenja, te se preporuča svakome, koji boluju od slabe probave, raznih boli i grčeva želuca i u crijevima. Pomaže s v a k o m u prol slaboj probavi, mučnini, kroničnom katarru želudca i crijeva. Umiruje žive i okrepilju cijeli organizam.

Cijena i bočici po 5 litra, 24 bočice stoji 3 kruna, 24 bočice stoji 10 K franko pošta. Dobivaju se samo u ljekarni k. sv. Petra

FR. ŠULLER-A
 ŽAGREB, Vlaška ulica . .

NAVNEČA D'ALMATI-ZETARINA
ANT. RADIG
 (SPALATO)
 IJSTROVANE CIENIKE SEJE BADAVA

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVI,

mljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjeftinije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uređena u prometu.

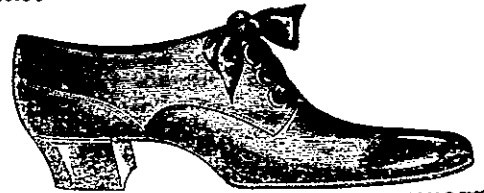
Ponuđe, proračani na zahtjev badava i bez podjarino od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,
 TRST, Via San Nicolò 2/b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.
 Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

VLASTITI PROIZVODI!

Trgovina i radionica cipela
ROB. BONYHADI (prije P. Zaro)
 PULA — Via Sergia 33 — PULA.

Preporuča svoje bogato skladište cipela za gospodu, gospođe i djeca uz

umjerenu cijenu.

Poslužuje se i hrvatski.

Vanjske naručbe obavljaju se točno uz pouzede.

Prave ruske galoske.

Skladiste profi-taih cipela.

Najbolji češki izvor!

Jeftino perje za postelje!

1 kg sivo, dobro ođihano 2 K; bolje 2-40 K; prva vrst polusvijetlo 2-80 K; bijelo 4 K; bijelo, pahuljasto 5-10 K; 1 kg **najbolje**, kao snieg bijelo, ođihano 6-10 K, 8 K; 1 kg pahuljica, sivo 6 K, 7 K; bijelo fine 10 K; **najbolje prave pahuljice** 12 K.

Kod naručbe od 3 kruna franko.

Gotovi kreveti iz gustog crvenog, plavog, bijelog ili žutog nankinga, i pokrivač, 180 cm dug, 116 cm širok, sa 2 ja-stukom, svaki 80 cm dug, 68 cm širok, napunjen s no-vim, sivim, vrlo trajnim pahuljastim perjem 16 K; polu pahuljice 20 K, pahuljice 24 K; pojedini pokrivači po 10, 12, 14 i 16 K; jastuci po 3, 3-60 i 4 K. — Hazašilje se pouzedećem počam od 12 K franko. Roba se zamjenjujo ili uzimijo natrag franko; ako se ne dopade vraća se novac. — **Clentel badava i franko.**

S. BENISCH, Dešenice, 762, Šumava

Austro-hrvatsko parobrodarsko društvo na dionica u Puntu

Ravnateljstvo u Puntu.
 Vlastito odpravnništvo na Rieci, Riva Cri-stoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. aprila do 30. julija 1911.

Pruga: Rijeka-Punat.

Svakl dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svakl dan
5.—	odl.	PUNAT	dol.	po podne 4.50
5.15	dol.	Krk	dol.	4.35
5.25	odl.	Glavotok	dol.	4.25
6.15	dol.	Malinska	dol.	3.85
6.20	odl.	Omšalj	dol.	3.05
6.50	dol.	RJEKA	dol.	2.10
7.—	odl.		dol.	2.—
7.45	dol.		dol.	12.55

Uvjetno pristanjanje u Rijecima.

Pruga: Baska-Punat-Rijeka.

Svakl Utorak Četvrt. Nedjelje	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.
3.45	odl.	Baska	dol.
4.45	dol.	Punat	odl.
8.45	dol.	Rijeka	odl.

Uvjetno pristanjanje u staroj Baski.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lov-Rab i natrag.

Svakl Četvrt.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.
7.55	odl.	Rijeka	dol.
8.10	dol.	Opatija	odl.
8.20	odl.	Lovran	dol.
8.35	dol.	Rab	odl.
8.40	odl.		dol.
12.30	dol.		odl.

Pruga: Rijeka-Opatija-Rab-Nerezine.

Utorak	Petak	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Sabot
7.55	7.55	odl.	RJEKA	dol.	6.—
8.10	8.10	dol.	Opatija	odl.	4.25
8.20	8.20	odl.		dol.	4.15
9.40	9.40	dol.	Beli	odl.	2.55
9.50	9.50	dol.		dol.	2.45
10.40	10.40	dol.	Merag	odl.	1.65
10.50	10.50	odl.		dol.	1.45
11.20	11.20	dol.	Krk	odl.	1.25
11.30	11.30	odl.		dol.	12.55
1.—	1.—	dol.	Balkanova	odl.	11.25
1.20	1.20	odl.		dol.	11.15
2.20	2.20	dol.	Rab	odl.	9.25
3.40	3.40	odl.		dol.	9.15
4.05	4.05	dol.	Lina	odl.	8.50
4.10	4.10	odl.		dol.	8.40
5.20	5.20	dol.	Velj Lokaj	odl.	7.15
5.30	5.30	odl.		dol.	7.75
5.40	5.40	dol.	Mali Lokaj*)	odl.	6.55
5.50	5.50	odl.		dol.	6.45
6.40	6.40	dol.	NEREZINE	odl.	6.—

*) Luka Sv. Martina.

Uvjetno pristanjanje u Puntu i Leparu.

Ravnateljstvo od pridržaje pravo — prema okolnostima — promjene plovitbenog reda.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

Narodni radnik

Glasilo „Narodne radničke organizacije“ za Volosko-Opatijski kotar.

Vlasništvo

N. R. O.

Dobiva se

besplatno.

...zi prigodom
...ve pučke sveča-
nosti N. R. O.
u Matuljih.

Broj 1.

Volosko-Opatija u juluju 1911.

Godina 1.

Narodna radnička organizacija za volosko-opatijski kotar

priredjuje u nedjelju, dne 16. julija t. g.

veliku pučku svečanost u Matuljih

na obširnom prostoru g. Beto Matulje (kod Tončice) sa slijedećim

Rasporedom:

1. glazba, 2. pjevanje, 3. slavnostni govor (govori gosp. dr. Josip Mandić iz Trsta), 4. luka sreće, 5. šaljiva pošta, 6. ribolov, 7. različite pučke igre i zabave,

==== **P l e s** ====

Svira potpuna Volosko-Opatijska društvena glazba.

pod osobnim ravananjem gosp. kapelnika A. Gervaisa.

Pjeva hrvatsko pjevačko društvo „Zovor“ iz Opatije-Voloskog.

Početak u 4 sata poslije podne. — Ulaznina po osobi K 1—, članovi N. R. O. sa iskaznicom 50 fil. Djeca do 10 godina pod nadzorom ulaz slobodan.

Pošto je čisti prihod namijenjen podpornomu fondu N. R. O. primaju se preplate sa zahvalnošću. Radnike i prijatelje radništva ovime najljudnije pozivlje za mnogobrojni posjet

NB. U slučaju nepovoljnog vremena odgađa se svečanost istim rasporedom na 30. julija t. g.

Zabavni odbor
N. R. O. za volosko-opatijski kotar.

Narodna radnička organizacija.

Tako se zove najnovija radnička organizacija, koja je već danas stranka na koju moraju da računaju ne samo pojedine odlučujuće osobe, već i sama vlada. Da se je to najmladje dijete rodilo, te da se je počelo već u svojoj mladosti na očigled razvijati u triezno mislećeg i odvažnog momka, zahvaliti imamo u prvom redu českim radnicima, koji su nam dali dobar primjer, kako se mora ovakovo naše miljenče uzgajati, da bude postalo jako, da bude moglo hametom uništiti onu silu, koja je tlačila i sisala krv radnika, te ga u milijun i milijun slučajeva sasvim uništila.

Doduše ustrojile su se radničke organizacije i prvo naše N. R. O., koje su se pako po njihovom internacionalmu programu većinom upotrebljivale u strogo političkom boju proti nama Slavenima, te time mnogo doprinjele, da je naš narod, koji pripada većim djelom radničkom stališu, ostao na istom mjestu gdje je bio pred stotine godina.

Toga radi počelo se je triezno i neumorno raditi oko toga, da se osnuje „Narodna radnička organizacija“ sa strogo radničkim programom.

Po dokazima i iskustvu, koje oboje imademo u velikoj mjeri, ne možemo se mi slavenski radnici više zagrijavati za razna internacionalna radnička društva i organizacije s razloga, jer nismo imali uprav ni sla-

venski radnici od tih organizacija nikad nikakve koristi, niti ćemo ih ikada imati.

Dosta žalostno bi pako bilo od nas, koji sačinjavamo veliku većinu u Austriji, da se takorekuć obješamo drugima na vrat, te mislimo, da nam budu oni, t. j. crveni socijalizam i crni klerikalizam ikada pomogli doći do onog cilja, do kojeg hoćemo i imamo pravo da dodjemo, to jest do socijalnog i demokratskog vladanja. Mi hoćemo da budemo onaj odlučujući faktor u državi, koji faktično svaku državu uzdržaje ne samo krvlju već i materijalno. Pokazati hoćemo zube onome našem neprijatelju kapitalu, koji siše našu krv, hoćemo da suzbijemo i uništimo svaku terorističku i apsolutističku pojavu, hoćemo da se nas radničku masu, koja svakog hrani, absolutno broji među ljude, koji su došli na ovaj svijet, da živu i da uživaju ista prava, kao i ostali ljudi, koji su došli na ovaj svijet kao i mi, a hoće da nam budu absolutni gospodari.

I baš toga radi se je počelo naše radništvo u zadnje doba organizirati svukuda. Tako organizirani podpomoći ćemo se u tuzi i nevolji dobrim savjetom i novčano jedan drugoga i tvoriti ćemo ogromnu masu, koje geslo biti će: „jedan za sve, svi za jednoga“.

Rad oko toga udruženja svih slavenskih radnika, kako može svaki vidjeti, započeo je i to trijezno i promišljeno. Uspjesi već su tu. U pojedinim krajevima kao Českoj, Trstu, Pulju itd. pokazala je baš narodna

radnička organizacija, kako je potrebna za razvoj i napredak naše mile slavenske domovine i radničkih interesa. Baš u tih krajevih imali su sreću slavenski radnici prvi osvjedočiti se, da nebi došli do svojeg prava nikada, da se nisu udružili u N. R. O. te ovako lijepo složni si pridobili onih prava, koja im po Bogu i zakonu idu.

I mi radnici ovoga našega obširnoga kotara hoćemo pokazati, da smo vredni se boriti za naša prava ujedno sa ostalimi slavenskim radnicima, hoćemo pokazati, da smo i mi ovdje na obali našeg divnog jadranskoga mora već zreli i sposobni, da branimo i osvajamo naša prava. To učiniti možemo pak jedino združeni u narodnoj radničkoj organizaciji, koje jedina zadaća morati će biti, braniti i podupirati radnika, te čuvati naš narodni karakter pred pogrdama i nasilju naših dušmanina. Budućnost, ne samo naših radnika, već i cijelog našeg naroda, ovisi jedino od radničkih slojeva, koji tvore udruženi i složni vojsku, koja mora da uništi trieznim radom svakog našeg neprijatelja.

Dakle, radnici ovog našeg kotara, ne omalovažite poziva N. R. O. za učlanjenje u istu, već pristupite složno kao jedan svi u tu organizaciju, koja će nam u svako doba pružati pomoć i budimo uvjereni, da kad ćemo biti organizirani u masi, koja će brojiti na hiljade radnika, da ćemo doći sami do osvjedočenja, da mora ovakova masa imponirati svakomu, te kad bi se o. j. budi kojeg faktora zalujevalo pravice, isti ne bude u stanju, toliko hiljada brojećoj masi kazati, da joj pravice neda. Osvanuti će nama ljepši dani, te možemo već danas mirnom savješću kazati, da i naša radnička „Zora pucna“. Badava dati nam neće nitko ništa, ako si to sami ne izvjestimo.

Prava i dužnosti članova N. R. O.

Temeljem propisa pravila N. R. O. plaća svaki radnik, kad pristupi k organizaciji K 1— kao upisninu. Mjesečni prinos članova iznaša 80 para a članica 40 para.

Dakle maleni prinos, koji može svaki radnik, odnosno radnica, na mjesec doprinesti a dobro će mu doći u slučaju potrebe propisana potpora, koju će od N. R. O. primiti. Organizacija dobavlja i svakome članu zaštitu, sudbeno rješenje u svim prijepornim slučajevima, koji su nastali, kada je već društvu pristupio, kod izvršavanja svog poziva ili službi, dakle usljed odnošaja radnje. Pravozaštita sadržuje svako pravo zastupanje pred sudbenim, nesudbenim i administrativnim oblastima, samo ako je spor nastao usljed odnošaja radnje. Podpomagati ćemo se sami u svim slučajevima. Zato nek se svaki radnik u ovom našem kotaru čim prije učlani, da naša organizacija što jača postane i za radništvo što više učiniti može. U slozi je moć!

Jačajmo se!

Taj krasni izraz blichti se u svakoj Sokolani, te bodri članove ove naše ogromne slavenske mase, da se jača Po razvitku, baš Sokolske organizacije videć, je to onaj pravi izraz, koji bi morao nositi svaki slaven duboko u srcu zapisan, te se uvijek po njemu ravnati. Jačajmo se! Time nije kazano samo Sokolovima, da se jačaju, već vrijedi taj izraz i za ne Sokole, za svakog od nas, te bi morao glasiti: Narode jačaj se!

Jedino jak narod postići može danas na svijetu uspjeha. Taj krasan izraz vrijedi specijalno za naš narod, koji je jačanja jako potrebit.

Sjećajte se kod svake prilike družbe Sv. Girila i Metoda za Istru.

Dali se naš narod jača? Jača se, ali premalo, prepolagano, što je krivo, da naš narod toga izraza ne shvaća pravo. Jak narod može postati onaj narod, koji se strogo drži principa podrobne radnje, kojih principa se jako upravo naš narod ne drži točno. Budimo dosljedni. Držimo se svojih ljudi. Podpomo-
 zimo našu trgovinu i naš obrt. Podupirajmo naše trgovce, obrtnike i druge naše konstitucije, čime podignuti ćemo sami sebe, naš narod. Ne silimo tudjincu svog novca, već neka novac ostaje kod nas, među nama. Imamo hvala Bogu i mi danas već svojih trgovaca, obrtnika i drugih konstitucija, koje bi sve cvale, da bi nam naši neprijatelji mogli zavijdati, kad bimo se osjećali naših dužnosti. Ne budimo kao djeca, koja imadu u izobilju kod kuće jabuka i krušava, pak idu radje susjedu jih krasti, jer da su tobože one bolje. To je samo „fiksa ideja“ i ništa drugo. Dječak učini time grieh, što je išao krasti krušve susjedu, koji grieh mu pop kod ispovjedi oprostí — tko krađe pak svo-
 me čovjeku zaslužak time, što je išao drugomu, učini pak narodni grieh, koji mu nijedan oprostíti ne može.

Preporuča se našim radnicima najtoplije tvrtke, koje su inserirale u ovaj list, te time dokazale, da njim je puno na time, da naša radnička stvar uspijeva. Tko je nama prijatelj, toga moramo i mi podupirati.

Narodna radnička organizacija za Volosko-Opatijski kotar ustrojila se je dne 19. marčca t. g. dakle postoji već 5 mjeseci.

Na glavnoj skupštini izabran bio je sliedeći odbor: Mate Trinajstić, občinski blagajnik, predsjednikom, Josip Vuković, stolarski pomoćnik, podpredsjednikom, Rudolf Juvan, činovnik, tajnikom, Ernest Baša, činovnik, blagajnikom, Josip Frlan, nadziratelj i Mate Lukšetić, električar, odbornikom. Zamjenicima bijahu izabrani: Mate Jurman, Ivan Mohorić, Vinko Jardas, Vjekoslav Bavdek i Ivan Vrečko.

U nadzorni odbor bili su izabrani: Dr. Ivan Pošćić, Ante Vahtar i Josip Kuhar, njihovim zamjenicima Vjekoslav Sinčić i Josip Sušan-Ban. Pregledaocima računava bijahu izabrani: Niko Gržetić i Andrija Paškvan.

Po ovom se vidi, u koji odbor bio izabran između samih radnika, u koji odbor može imati svaki radnik, podpuno povjerenje.

Obstoje pak još pododbori i to u Bregih, koji sastoji iz članova: Ivan Kožul, Josip Brnčić, Franc Stanić, Franc Sušan i Ivan Pošćić, tako i u Zametu i u Lovranu.

Takvi pododbori izabrati će se i u drugim općinama, čim se prijavi dovoljan broj članova.

Drugovi radnici, koji su se već u N. R. O. upisali a nisu još primili članskih knjižica, nek izvole po iste doći u pisarničke prostorije, koje se nalaze u kući gosp. Ivana Frankovića u Opatiji (Skrbići), u kojim prostorija nalazi se također i društvena čitaonica, te posredovaonica za posal. Ured N. R. O. otvoren je svaki dan od 6 do 8 sati poslije podne a nedjelje i blagdan od 10 do 12 sati prije podne. Dopisi nek se šalju na N. R. O. u Opatiji, Skrbici (kuća Franković).

Radničko pitanje u ovom našem kotaru je od velike važnosti, usljed česa poduzeti će se morati sa strane N. R. O. potrebite korake, da se to pitanje u prilog radnika čim prije riješi.

Zato radnici na okup! Jer udruženi učiniti moći ćemo mnogo, a razcijepljeni ništa.

Prosvjetom k slobodi.

U današnjoj socijalnoj borbi je jedan od prvih uvjeta taj, da je radništvo dovoljno izobraženo i to u slučajevih, kad mora radništvo, da dodje do svojih prava, rabiti skrajnja sredstva. Izobrazba mora da bude dakle vodjnom borećeg se radništva za svoja prava. Kulturno i izobrazbeno djelovanje je ono velevažno pitanje, kojem moramo od sad inaprvu da posvetimo svu pažnju, da, još više: to pitanje mora da postane jedna od glavnih točaka programa N. R. O. ako hoćemo imati zaista svjestno radništvo, koje je sposobno za samostalno mišljenje i koje je svjestno uprav zdvojnog položaja u kojem se danas nalazi, ako hoćemo, da si bude naše radništvo izvovjštito bolju budućnost.

Kapitalizam, onaj bezsrčni, bezobzirni kapitalizam kojemu su na milost i nemilost izručeni milijuni proletaraca, uvijek više pritišće na siromašno radništvo i skrajno doba jest, da proletarijat već jednom uvidi svu nepravdu, koja mu se čini, te da se digne i raz-
 trga sužanjске verige u koje ga je ukovao kapitalizam. Da dodjemo pako do ove, toli zaželjene slobode moramo da počnemo temeljito i dobro promišljeno raditi, jer bez rada nećemo imati niti uspjeha.

Što je uzrok, da je radništvo tako gaženo, omalovaživano i zatirano? Odgovor na to pitanje jako je kratak: njegova vlastita nesavjestnost i bezbrižnost jer nesavjestan radnik jest kamen na kojem gradi kapitalist svoju ogromnu silu. Nesvijest je kriva, da je radništvo već toliko stogodišta u sužanjstvu, te da se ne može iz tog sužanjstva spasiti, ništa drugo nego nesvijestnost je tome kriva. Ako hoćemo da odpravimo taj sramotni sistem, ako hoćemo, da dodje radništvo do svog dostojanstva, potrebno je dakle pred svima, da je radništvo svijesno i to staljško svijesno, potrebno je da pozna razne činitele, koji odlučuju u današnjoj družbi, potrebno je da pozna u prvom redu

samog sebe, da proračuna svoju silu i silu neprijatelja, jer ako bude radništvo poznao svoju silu, te bi tu silu znalo upotrebiti nebi mu išlo tako lošo, kako mi ide danas, onda se nebi tustili razni ljenčine na njegov trošak, onda bi bio radnik sam svoj gospodar svog rada. Da postignemo dakle pozitivne uspjehe u probudjivanju našeg naroda, potrebno je, da počnemo temeljito raditi oko toga da se naš radnik naobrazi, jer jedino naobražen može da dodje do svog cilja: do gospodarske i narodne slobode.

Predstavljajući si ta načela, da je izobrazba pred-
 uvjet svakog napredka. Radi se i raditi će se u organizaciji u tom smislu. Da bude išao pak taj rad bolje od ruku ustrojio se je i u nošoj N. R. O. odsjek za naobrazbu, kojeg će biti sveta zadaća, da širi među radništvom svjetlo prosvjete i da razjtera tamu neznanja, i da učini iz naših radnika kriepke i nepregibive značaje, koji budu u borbi za emancipaciju koracali samosavjestno napred, ruišći sve zapreke, koje bi njim se stavljalo na put neobazirajući se niti lijevo niti desno, nego imajuć pred očima jedan jedini cilj: blagostanje slavenskog radništva.

Taj odsjek kušati će sve, da postigne time, da bude priredjivao razna poučna predavanja, osobito predavanja tičuća se socijalnih pitanja, o socijalizmu, o razviću današnje družbe, današnjeg društvenog sistema, o konsumnih i produktivnih zadržugah te o uspjesih, koje je moguće na gospodarskom polju putem njih postići.

Priredjivati će se debate tečajeve, te će se ustanoviti govornička škola, iz koje budu išli govornici i agitatori među narod, šireć svukuda naše ideje i bu-
 deć proletarijat ustrajnom radu u svoj interes.

Ufajmo, da će se naše radništvo jednom osvje-
 dočiti o velikoj potrebi naobrazbe, koja nek nam bude savjetnica i družica u svim našim poduzećima, prosvjeta nek nam bude kao svjetlo goruće baklje, koja nam razsvjetljuje put kroz mračnu, tamnu sadašnjost, te nek nas jednom dovede do jasnije, svijetlije budućnosti, do — slobode!

Dopis.

U slozi je moć!

Bio je neki silni bogataš, koji je imao sedam sinova. Kad je čutio, da mu se bliža konac života, pozove preda se svoje sinove, koji su imali da baštine njegovo imanje. Kad dodju ovi pred oca, uzime on snopić, u kome je bilo čvrsto svezano sedam malih štipića. Taj snopić dade starina jednom po jed-
 nom od svojih sinova, da kušaju, kome će poslužiti

Podlistak.

Ivo Mogorklnjin:

Iz Opanka.

Pogledaj ga samo, kako se drži naš Prca Tukac. li nema zašto? Za mladih je dana glad trpio, i gó i bos naokolo letao, ovce čuvao i štošta goreg, a danas je on gospodin, talijanaš . . . Pa je zato i pravó, da se osjeća nešto višim od svog oca, svoje majke i braće, kojih, da ih vidi, ne bi više ni prepoznao.

Još pred njegovim danima bio je naš Prca najodlučniji protivnik ženidbe, što danas nije. Prca se promijenio kroz noć: s jednog je ekstrema prešao na drugi — naišavši na vrijedno curće, kojemu svijet para ne zna.

Prca se ženi, ženi se s uglednom, naobraženom, emancipiranom, elegantnom i bogatom koketom Talijankom. Zato mora, mora da se srdi sa svojtom si žuljevih ruku, izgorenog lica, glupog . . .

Tukac je gospodin, aristokrat. Stoga ne može da uzme koju od domaćih kćeri za ženu. Te su glupe ko kokoši, proste, da, upravo divlje. Kroz čitav su dan kod kuće: peru, krpaju, šivaju, kuhaju i još prostije, da, prostije i mnogo teže obavljaju poslove. U svijet ne zalaze, ne polaze kazališta; nisu za svijet. A gospodinu dru. Prci treba nešto višeg, otmjenijeg. To je njegova Trščanka.

Kako vam dr. Prca uživa u svome zlatu, to je nešto posebna. Već samo ime: Margerita. Ah, koliko to ime znači. Kad se samog njega sjeti, naš nježni Prčića — suze roni. A njena prisutnost! Ona vitkost,

ona elegantnost, ona mramorna blijedoća, one upale oči, ona crna, lašteća kosa, ono suštanje svilenih oprava, onaj ugodni parfum, oni dragocjeni uredi, ono . . . ah, dr. se Prca rastapa od milja.

Da ju tek čuješ, kad govori. Kako je miła! Hrvatski, doduše, ne zna, no već je, treba priznati, dosta toga naučila. Ona znađe da izgovori čak i Prcino ime: „Caro mio dottor Persa Tukass“. I Prca od ganuća već plače, da, već se topi diveći se zlatu svome.

One njene oštroumne upadice, opaske, željice . . . „Dolce mio dottor Persissa“, hoće mu zlato za šetnje zvučuci spretno egipatsku smotku, pa nastavi firentinjskim nariječjem: „gle, kako nespretno premeće nogama ona gospodja, kako je zdepasta ona gospodjica, lijepih li cipela u premožne gospodje narodne zastupnice; baš je krasan broche u njene ećelence dje generalice, šta je fini klobuk u njene ećelence dvorske savjetnice“ . . . i mnogo slična. Dr. Prca sluša zvijezdu svoga tera, se kune bogom velikijem: „Tako meni spava moга, sutrašnjeg će dana blago moje imati sve, sve štogod mi je danas indirekte naložila, da joj kupim, pa zadužio se ja i dovrh glave!“

Dr. Tukac iznenadi Margheritu svakog dana ne-
 čime: sad prstenom sa pravim dijamantom i botiljkom izvrsnog tokajca, sad metar dugom zlatnom iglom za pričvršćenje šešira i stotinom egipatskih smotaka, sad opet drugim čime. To i mora da čini. Jer Talijanke mrze „Schiaovone“, ma bili oni i doktori. A da Margheriti u milosti ostane, dr. Tukac mora, mora . . . ah, pa mu i stopet predbacivali drugovi, da će njegova emancipirana koketuša već prije godine dana skromno — profučkati sav svoj miraz.

Domae kćeri, Hrvatice, dr. Tukac ne može da ženi. Osim navedenih razloga, aristokrat Prca želi, da

mu eventualna djeca govore koji od svjetskih jezika među koje — si capisce — hrvatski ne spada, da mu nauče tipkati o glasovir i drugo, što se danas zahtijeva od naprednog svijeta. A ta će se želja dr. Prčina ostvariti samo u slučaju, ako uzme Margheritu. Ona je rodom talijanska plemkinja, puro sangue, pa uz talijanski naklapa francuski i njemački. Vi se čudite? Ona znađe i engleski i — kineski i još drugačij. Tvrdi da je sve to naučila u Monte Carlu. Udarati o glasovir, to su ju naučili puljski pomorski časnici, upravljati automobilom, markiz Draghichio, uzdati i jašiti — mnogi drugi: svaki ju je vitez naučio po nešto, kako vidite, dobra i plemenita. A nena sumnje: što umije vrijedna majčica, to će naučiti i njena dječica.

A Prca je uz to i ozbiljno zaljubljen, zaljubljen do mozga, pa će svijet domala čuti, da su se vjenčali: Margherita contessa Marellici i dr. Prca Tukac. No prije, nego li će svijet tako sretan biti i čuti, da je Margherita milostivo podala vrijednu svoju ruku Prci, ovaj mora da promijeni barbarsko si prezime sa talijanskim — Percettini, što je Tukac zaručnici svojoj svečano obećao.

„Tako mi boga“, kune se dr. Prčetina, ja ću sve sve učinite za volju svog jedinog spasa, samo, samo . . . ah, Margherita . . .“, te s ljubavi pijano padne i zaspi. — I već sanja, kako je bivši Morlacco (takovim ga je epitetom krasila i nazivala Margherita, dok je mladjja bila, dok je u nje mrvo nade bilo, da će se bar neko od nećakavona namršiti na nju) postao ministrom, a preporučkom propaloga, istrošenog, izmoždanog talijanaša — tasta svoga.

sreća, te će taj snopić prelomiti. Sinovi su to jedan za drugim pokušali, ali svežanj ostane i nadalje cio. Onda uzme sam otac svežanj u slabe svoje staračke ruke, razveže ga, primi štapić po štapić, te ih sve redom prelomi.

„E, tako bismo i mi bili učinili“, reći će sinovi. „Jest“, odgovori otac, „tako biste vi i svako drugi bili prelomili ove inače slabe štapiće. Nego čujte, što sam vas litio tim primjerom da poučim: Evo, ovo slabih sedam štapića, dok su bile zajedno svežani, nije mogao ni najveći junak da ih prelomi; a netom što su bili rastavljeni jedan od drugoga, prelomio sam ih ja, ovako oslabljeni starac, bez svakog napora. To nek služi i vama za primjer, sinci moji. Budete li složno radili jedan uz drugoga, tada vas ne će moći nijedna sila da nadvlada ni uništi; budete li pako vukli svaki na svoju stranu, budete li radili svako sam za se, budete li nesložni, tada će vas svaki i najveći slabici moći svladati i uništiti“.

Sinovi su razumjeli mudre riječi umirućeg oca, te su čitav svoj vijek ostali složni svi kao jedan. Držeći se savjeta očeva, ne samo da su baštineni imutak sačuvali, nego su ga i u velike pomnožali, dok bi u slučaju, da su se međusobno klali i nesložno živili, bili jamačno posve propali. Zato i mi, hrvatsko-slovenski radnici, koji nismo ništa drugo, do li velika jedna obitelj, moramo složiti se, udružiti i organizirati, želimo li napredovati, ne ćemo li, da nas tuđin iz naše istjera kuće. Jedino na taj način moći ćemo zapriječiti, da nas naši izrabljivači i neprijatelji „čuca-litri“ i „moretti“ odnarođuju, pimamijuju u svoja popokvarena kola, jedino tako postat ćemo jaka narodna organizacija, društvo sa više tisuća članova, društvo, koje će našim neprijateljima imponirati i s kojim će isti morati računati. Složimo li se svi u jedno kolo, tada nam ne će milu domovinu poplavljavati tuđe radništvo, ne će nam tuđinac i neprijatelj naš prkosno, kao sada, otimati kruh iz ustiju naših. Ako se dobro organizujemo, tada ne ćemo biti prisiljeni da ostavljamo milu nam domovinu i da tražimo gorki kruh u dalekoj Americi, nego ćemo Ameriku imati kod kuće, gdje ćemo biti sami gospodari svoga, a na svome. Tada ne ćemo biti sluga i robovi bezdušnih nasilnika, koji bi najradije, da nas nestane sa površino domaće nam grudi, za osvojenjem koje oni toliko čeznu.

Braćo radnici! Pokažimo našim šarenim neprijateljima, ko smo i što možemo. Složimo se svi u skupno kolo, učlanimo se svi do jednoga u „Narodnu radničku organizaciju“, pa zajednički zahtijevamo uskraćena nam prava, koja nas idu. Dosta su nas dušmani naši zavaravali, gulili i tlačili. Pokažimo im, da smo dostojni biti sami svoji gospodari, te da nismo voljni ostati i nadalje robovima bezdušnika i njihovih hira. Viknimo im u brk; „Berite se, nedostojni, sa našega tla, koje smo od najstarijih vremena branili proljevanjem vlastite krvi. Mi od vas ne tražimo vaše, ali zahtijevamo, da nam date i ostavite ono, što nam pripada od vijekova po božjem i ljudskom pravu! U našoj kući hoćemo da budemo sami svoji gospodari“.

I. M.

Radnici! Učlanite se u „Narodnu radničku organizaciju.“

Razno.

Štrajkovi u godini 1910.

U Austriji bilo je godine 1910 695 štrajka, od kojih je poznat rezultat za 541.

U tom 541 štrajku učestvovalo je 47.166 radnika, dočim su se isti protezali na 2185 poduzeća, sa 96.160 radnika. Najviše je štrajkova bilo u proljeću i ljetu (378) dočim u jeseni i zimi bilo je samo 163. Štrajkova je bilo radi plaće 35%, radi radnog vremena 81, radi od-pusta radnika 67, radi radnog i službenog reda 43, radi nezadovoljstva sa pretpostavljenima 13, a radi raznih drugih uzroka 13. Po uspjehu radništvo je po-bijedilo posvema u 98 slučajeva sa 4935 radnika, djelomično u 263 slučajeva sa 30502 radnika, propalo je u 177 slučajeva sa 11692 radnika, dočim se za 3 slu-čaja sa 37 radnika nezna. (Opaz. pisca. Sigurno su ova 3 slučaja štrajka kod opatijske Električne željez-nice). Ako računamo i djelomične uspjehe, to je rad-ništvo pobijedilo u 65-1%, slučajeva sa 85-2%, štrajkujućih.

Prvi austr. dreadnought „Viribus unitis“.

Ta strahovita prva austrijska morska „Neman“ bila je spuštena u Trstu dne 24. junija t. g. u more. Dvije godine radilo je 40 inžinira i 50 risara naerte po kojih je 4500 radnika oko te nemani radilo do sada 30 mje-seci. Uporabilo se je 50.000 kg ulja za bojadisanje te nemani. Tog velikana goniti će turbinski strojevi, jaki 25.000 konjskih sila. Prevallti će u jednoj uri 40 km, t. j. kao obični osobni vlak Kamenog ugljena (karbuna) nositi će uvijek sobom 240 vagona. Na toj nemani pričvršćeno je 12 ogromnih, 20 srednjih i do 30 manjih topova, koji su tako sakriveni, da se ih niti vidjeti ne može. Sve te topove može se odapeti jednim samim pritiskom na električno puce, koji izbace na jednom 7000 kg baruta. Taj dreadnought je dug 150 metara, širok 27 metara, a dubok 8.1 metara.

Trošak jednog takvog dreadnoughta iznaša K 61.000.000 (šesdesetjedan milijun kruna). Momčadi na toj ladji biti će 1000, koji te trebati za se prehraniti svaki dan 400 kg mesa, 500 litra vina, i 250 litra kave. Obskrbni troškovi iznašati će dnevno K 1600, u austr. vodama, a još jednom toliko u neaustrijskim vodama. Kod porinuća te nemani bilo je nazočnih više od 15.000 tuđinaca, 16 maršala, 43 generalmajora i 12 generala. Cioj ceremoniji predsjedovao je naš pri-stolonasljednik Franjo Ferdinand.

Blagajne za bezposleno radništvo u Danskoj.

U Danskoj obstoje posebne blagajne za osjegu-ranje radništva protiv bezposlenosti, kojima doprina-šaju i država i občine prema stanovitom ključu.

God. 1910 obostojalo je 48 takvih blagajna, koje su brojile 95289 članova ili 64,2%, čitavog radništva. Poslovanje tih blagajna u spomenutoj godini izkazuje M 2,21.188 prihoda i M 1,865.320 razhoda. Kod pri-hoda iznaša doprinos države i občina M 931.839. Od razhoda potrošeno je bilo M 1.658.106 u podpore, M 66.962 za posredovanje posla i M 140.252 na upravu. Podpore su se isplatile za 1.087.186 dana.

Za smijeh.

Militeršpraha.

Prije nekoliko vremena uvela je naša vlada pu-canje vojničkim puškama u srednjih školah, u svrhu valjda, da budu naši mladići znali pucati prije nego budu primljeni u vojsku. Da budu pak kapirali našu „Militeršprahu“, treba ih je nato već u školi naučiti. Kako se ih uči neka nam bude u dokaz sljedeći slučaj, kojeg opisuje Česka novina „Selske listi“, koja piše kako sledi: Neki častnik (oficir) podučava pucanje na Českoj srednjoj školi, te obrazlaže: Repetirka jest kver, koji se fort repetiruje. Kver sastoji se iz ovih Beštandtajla: kolba, šaft i kegelformigovani lauf. Kolba i šaft jesu masiv. Na boku šafta su mulde. Na laufu su ringle, sa kojima se lauf šafta drži. Na koncu laufa je forderkorn i zajtenkorn. U laufu jest špirallinija po kojoj se mora kuglu van presovat. Na laufu nalaze se dvije haftle, kojima se rimen na kver befestiga. Ho-ćemo li ladovat, otvorimo sperklapu, ulovimo kugel-grif, ekstrahiramo van feršlus na vidimo laderaum. U laderaum metne se patronenmagacin i druka se dole. Onda je tamo feder, koji taj patronenmagacin u lade-raumu drži. Zdoła je bogn i cingl. U grifu je isto fe-der, šlagpolcen i šlagpolcenmutter. Kada se cingl na-teže, onda taj feder, što je unutra pušca šlagpolcen a taj štosla fest u patronu, koja onda eksplo-dira i presa kuglu van. Za cilanje jest Aufzac. Kver se mora dobro pucati, da ne bude dreking. Da ne pada u lauf kiša i prah, treba metnuti na lauf mindunksdekel. Kveru pripadaju još pucrekvizite.

Raztrešenost.

Neki profesor pripovijeda svojim kolegima, da je bio prvi dan u noći, kad je došao kući tako za-mišljen, da je svukao sukaju te ju položio u postelju a samog sebe objesio je na klin, te tako prespao svu noć. — O, to nije još ništa, — govori drugi, — ja sam bio jedanput tako raztrešen, da sam položio go-ruću svijeću u postelju, a samog sebe sam ugasio.

Točnost.

Šumar Nadziratelju: Imadete li uru?

Nadziratelj: Neman.

Šumar: Ništa zato! U sedam sati u jutro fučka vlak na postaji vi pak ispustite pse uprav pol sata prije!

Opoziv.

Podpisani žalim iz dubine svog srca, da sam rekao ohčeštovanom gospodinu Blažu Kobli, da nije vriedan, da mu pošten čovjek pljme u lice. Na nje-gov zahtjev opozivljem ovime tu javnu uvredu, te od-krito priznajem, da je gospodin Blaž Kobila v r i e d a n, da mu pošten čovjek pljme u lice.

Podpunoma pravo.

Žena: — Kako dugo si bio jučer u gostioni?

Muž: — Do polnoči.

Žena: — Zašto lažeš! Tvoj prijatelj mi je kazao, da ste bili do četiri sata u jutro.

Muž: To je bilo pak već danas a ne jučer.

Niko Kamenarić

brtjač i vlasuljar

Volosko, br. 30.

Urar, zlatar, draguljar i optiker

Milan Poldrugac

OPATIJA, Vila Štiglic.

Podružnica kiosk Niedenthal.

Najjeftinije opatijsko skladište.

Popravci jeftino uz jamstvo.

Tvrđka

Šikić i Verderber,

Volosko.

Preporuča svoju dobro uređenu trgovinu jestvina, žestokih pića i vina.

Svoj k svome!

Volosko **F. Gauš** Volosko

Trgovina gotovih odjela za odrasle i za djecu, rubenine, kišobrana i šešira

u velikoj zalih.

Podvorba točna.

Cijene umjerere.

Franjo Molk, Volosko

Pomodna krojačnica

u kojoj se uz umjerenu cijenu izradjuju svako- vrstna odjela kao:

Promenadna, športska, salonska itd.

Tomo Paver, Volosko

urar, zlatar i optiker.

Preporuča svoje skladište svih vrsti satova, prstenja, naušnica, lanaca i t. d.

Gramofona i ploča,

te sve vrsti optičarskih predmeta.

Prima sve popravke točno, brzo i uz jeftinu cijenu.

Kavana Riviera, Volosko.

Moderno uređeni lokali. Billard. - Sladoled. - Uvijek svježe pivo, Sve vrste vina u buteljama i najfinijih likera. Kavana nalazi se na samoj morskoj obali u Voloskom prištaništu.

Preporuča se p. n. občinstvu
Samuel Vladisković, vlasnik.

Vinko Brnčić

gradjevno-umjetni
bravar i vodovodni
-- instalator --

OPATIJA, kraj Ville Bogdan.

J. Medanić

Volosko-Ika

Trgovina rukotvorina, sitničarija sa izborom

muških gotovih odijela

uz vrlo solidne cijene. — Skladište svljeća, vijenaca, sokolskih vježbačkih odijela i drugih raznih potrebština.

Karlo M. Vukelić

Volosko

Najveća cipelarska radionica
i trgovina koža.

Bogato uređeno skladište i radionica cipela muških i ženskih te za djecu. — Velika zalihna sandala, naj-savršenijih i modernih opanaka.

Popravci izvršuju se brzo i solidno. Cijene umjerene. Preporučam cipelarima mjesta i okolice moju trgovinu koža, koju sam znatno povećao.

Malo reklame

Veliki izbor

Rudolf Bizjak
Volosko, vis-à-vis župne crkve.
Lovran, u kući lječ. povjerenstva.

Niske cijene.

Fotograf Josip Skrablin

Opatija, Villa Pepina.

Preporuča p. n. občinstvu svoj na novo i moderno uređeni

fotografički atelje.

Fotografije u svakoj veličini, kao i u obliki razglednica izrađuju se lijepo i točno.

Društva imadu kod većih naručba popust.

Umjerene cijene. Brza podvorba.

Povlašteni gradjevni poduzetnik

I. Franković, Opatija

preuzimlje gradnje kuća, villa, hotela, cesta itd. u kotaru i vani. — Vlastita proizvodnja pjeska za gradnju i šljunka za posipavanje puteljaka.

Pisarna u vlastitoj kući. Telefon: Opatiji 186, Matulji 5.

Dr. Friđerik Groyer

-- Matulji --

(polkraj želj. postaje).

lječnik za sveopće bolesti, specijalist za očne bolesti i kirurg

Ordinira svaki dan od 8—11 sati
prije podne i od 2—4 sata p. p.

Posjećujte opatijsku trgovačku kuću

M. Pejin

VILLA IVAN, pored obć. trga.

NAJBOGATIJI IZBOR

pomođne i manufakturne robe, platna, rublja, sagova i zastora.

Specialitete: ženske i muške konfekcionirane robe.

Umjerene cijene.

Narodni Dom, Volosko

(Svrtište „LIBURNIJA“.

Moderno uređena gostiona, restauracija i kavana.

Svaki dan i u svako doba svježa jela i plće.

Prava domaća vina. — Pivo iz bačve. — Dobra kuhinja. — Moderno uređene sobe za ukonaćivanje stranaca.

Točna podvorba.

Cijene umjerene.

OBJAVA.

Podpisani daju ovime sl. občinstvu na znanje, da su svoju novo i moderno sagradjenu

pekarnu

domaćeg, crnog, bijelog i sitnoga peciva otvorili, te se sl. občinstvu danomice dva puta sa svježim pecivom svake vrste služiti moći.

Na zahtjev cjenj. mušterija će se pečivo točno u rečeno vrijeme takodjer u kuću dostavljati.

Za mnogobrojno povjerenje se preporučuju

(Telefon 185.)

Mandić i Krajoan,

Trgovina speceraja i delikatesa, „Villa Vinko“.
Podružnica: „Vrutki ulica“ Opatija.

Trgovina brašna na veliko.

Najpovoljniji izvor za kupovanje životnih namirnica

Prva istarska

umjetna knjigovežnica

Mihovil Vahtar

Nabavljač c. k. državnih činovnika.

Opatija-Škربیći, Villa Miramar,

opremljena najmodernijim strojevima sa elektr. obratom.

Izrađuje sve u struku pripadajuće radnje od najjednostavnije do najfinije narudžbe.

Okviri za slike,

svake vrste i veličine sa ili bez stakla izrađuju se po svakoj želji, brzo i jeftino.

Trgovina papira

te pisacih i risacih sprava.

Josip Ferlan, Volosko

glavna cesta

Preporuča svoju dobro sortiranu

trgovinu

mirodija, kolonijala i prekomorske robe sa skladištem

fine kave, čaja, ruma, konjaka i likera te finog dalmatinskog i francuskog ulja uz vrlo povoljne cijene. Na zahtjev šilje franko u kuću.

Telefon broj 93.

Stjepan Vladisković, Volosko

Trgovina vinom na veliko i malo.

Posujilnica u Voloskom

registrovana zadruga na ograničeno jamćenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4 1/2% kamata, čisto bez ikakvog odbilka. Rentni poroz plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez otpovjedi, pridržaje si ipak u osobitim slučajevima, pravo otkaza u smislu § 8 društvenoga štatula.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedjelje ili blagdana od 9 do 12 sati prije podne i od 3 do 4 1/2 po podne.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se u Voloskom broj 11.

Jadranska banka u Trstu

Filialka u Opatiji.

Kupuje i prodaje vrijednosne papire, valute, devize. Predajmome na vrednosne papire.

Mjenjačnica

Burzovni nalozi

Uložci na knjižice kao i na

tekući račun.

Gradjevne vjeresije.